

[Udenrigsministeren.]

havde haft indvendinger herimod. De erfaringer, der er gjort i Washingtonsagen, viser imidlertid, at denne fremgangsmåde ikke duer, når det drejer sig om byggeri i udlandet. Der viste sig en række vanskeligheder, da de danske tegninger skulle bruges af de amerikanske håndværkere: planerne var ikke detaljerede nok, konstruktioner og materialer stemte i nogle tilfælde ikke med amerikansk praksis. Næste gang der skal bygges i udlandet, må der gås anderledes frem. Tekniske beskrivelser og konditioner må udarbejdes af teknikere i de respektive lande i overensstemmelse med de på stedet gældende byggetekniske krav og sædvaner. På samme måde må det være et firma på stedet, der har den ansvarlige byggeledelse og fra dag til dag tilser arbejdet.

Skønt der efter gennemgangen af de første overskridelser blev givet den amerikanske tilsynsførende arkitekt og hovedentreprenøren udtrykkelig instruktion om, at der ikke måtte foretages nogen ændring, der kunne medføre yderligere fordyrelse, foreligger der nu meddelelse om nye overskridelser. Disse nye overskridelser er i færd med at blive analyseret punkt for punkt, sådan at årsagerne til dem kan findes, og i samarbejde med kammeradvokaten overvejer vi, om der kan gøres erstatningsansvar gældende over for det amerikanske byggefirma. Når disse undersøgelser er tilendebragt, vil finansudvalget blive fuldt underrettet.

Allerede i 1955, da det første byggeprojekt blev forelagt finansudvalget, blev der gjort opmærksom på, at det var tanken, at huset — som det for at spare flytteomkostningerne er reglen for oversøiske poster — skulle udstyres af staten, og at det skulle gøres på en sådan måde, at det gav et indtryk af dansk boligkunsts høje niveau.

Det er rigtigt, at en del af udstyret er arkitekttegnet, men det betyder ikke, at tingene er tegnet specielt til huset i Washington; den altovervejende del af udstyret er seriefremstillet på danske fabrikker og maskinsnedkerier; kun ca. 5 pct. er specialfremstillet. Noget finansielt problem skulle i øvrigt ikke foreligge i denne forbindelse. Den kunstnerisk og kulturelt betonedede del af møbleringen betales ikke af staten, men

af legatmidler, som udenrigsministeriet råder over. Kun det mere tekniske standardudstyr er betalt af staten. De meget omtalte liggestole, der var tænkt tilknyttet den private bolig, er seriefremstillede møbler; det er ikke havemøbler, men lave armstole. Om det er naturligt at anvende sådanne møbler, kan diskuteres; jeg har bestemt mig for, at anskaffelsen undlades, og stolene vil nu blive taget tilbage af leverandøren.

Lad mig for fuldstændighedens skyld nævne, at de hundekurve, der muligvis findes på ambassaden, ikke er betalt af staten, men må være anskaffet af ambassadøren selv.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 6490, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1603).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Holger Eriksen: Jeg skal anbefale ændringsforslaget til vedtagelse. Dets formål er kun at tydeliggøre det, der har været enighed om, nemlig at man kan forlange forhåndsvurdering ikke blot af jord, der ikke er matrikuleret, men også af jord, der i henhold til landbolovgivningen ikke kan særskilt matrikuleres, før der er givet udstykningstilladelse. Yderligere går ændringsforslaget ud på at fastslå, at en sådan forhåndsvurdering ikke får skattemæssige følger, hvis handelen ikke bliver til noget.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Ændringsforslaget
vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Holger Eriksen: Med udgangspunkt i mindretallets udtalelse i tillægsbetænkningen skal jeg gøre nogle få bemærkninger.

Det er rigtigt, at udvalget på foranledning af en henvendelse fra De samvirkende danske Landboforeninger og Erhvervsrådet for Gartneri og Frugtavler har drøftet, om man kunne fastslå, at al jord, der, som det hedder i tillægsbetænkningen, „naturligt dyrkes erhvervsmæssigt“, kunne fritages for grundstigningsskyldafgift. Men det er en tanke, der absolut er i strid med lovforslagets princip. Jeg ved ikke, hvad der skjuler sig under betegnelsen „naturligt erhvervsmæssigt“, men jeg må gå ud fra, at det simpelt hen må betyde, at jorden dyrkes. Det vil altså sige, at enhver venteværdi blev fritaget for at betale afgift — eller med andre ord, at en mand, der var ejer af jord beliggende i et område, der gjorde bebyggelse ønskværdig, kunne blive liggende med denne jord, indtil han syntes, prisstigningen var blevet tilstrækkelig stor, uden at skulle betale én øre i grundskyld, blot jorden blev dyrket. Man ville derfor i storbyernes omegn komme til at opleve, at store enklaver blev liggende ubebygget, medens byen bredte sig uden om disse. Det har netop været lovens hensigt, at der med den skulle foreligge et incitament til at sælge, når det lokale samfund havde brug for jorden.

Når så De samvirkende danske Landboforeninger alternativt rejste det spørgsmål, om man kunne gå med til ikke at opkræve grundstigningsafgift af jord, der pr. hektar ikke vurderedes højere end til 3 700 kr., var det efter min mening et lidet overvejet forslag, idet det ville give anledning til forskelsbehandling. Grundværdierne kan stige af mange årsager; det gjorde jeg rede for i min tale under anden behandling af lovforslaget. Hvis man gennemførte den nævnte bestemmelse, og jord til 2 500 kr. pr. ha steg til 3 700 kr., ville vedkommende ejer intet skulle betale. Men hvis der lå bedre jord ved siden af, og denne jord af de samme grunde, som fremkaldte den her

nævnte stigning, steg i pris fra 3 700 kr. til 4 900 kr. pr. ha, skulle ejeren betale grundværdistigningsafgift. Retfærdigheden i en sådan bestemmelse er ikke let at få øje på.

Naturligvis kan der foreligge et problem med den rene landbrugsjord. Da mindretallet refererer til forhandlingerne under modtagelsen af deputationen fra De samvirkende danske Landboforeninger, kan jeg vel også gøre det, og jeg finder da anledning til at påpege, at det under denne forhandling blev oplyst, at et ikke ringe antal landmænd efter vurderingen i 1956 skulle betale grundværdistigningsskyld. Disse tilfælde blev derefter gennemgået, og det viste sig da, at i et vist antal tilfælde var vurderingen for høj, hvorfor den blev nedsat, medens det i andre tilfælde var grundbeløbet, der var for lavt, og det blev så forhøjet. Endelig var der de tilfælde, hvor de årsager, jeg før refererede til, gjorde det naturligt, at der måtte betales grundstigningsskyld. Landboforeningerne havde været tilfredse med disse afgørelser. Jeg vil gerne sætte en streg under de sidstnævnte tilfælde. De viser, at det ville være urimeligt at lave en generel fritagelsesregel. Hvad de tilfælde angår, hvor grundbeløbet var for ringe, vil jeg gerne spørge den højtærede finansminister, om man ikke kan følge denne praksis også efter vurderingen i 1960 — selv om jeg naturligvis må erkende, at man ikke i det uendelige kan blive ved at rette på grundbeløbene.

Jeg ville i og for sig her have kunnet afslutte med at anbefale lovforslaget til vedtagelse, hvis ikke det ærede medlem hr. Thestrup i Dagens Nyheder havde skrevet en artikel, som jeg bliver nødt til at give et korrektiv.

Det ærede medlem fastslog her, at efter den almindelige opfattelse er en af egen-skaberne ved ejendomsretten, og da navnlig dens vigtigste form, ejendomsretten til jord, den, at den er værdifast i forhold til møntens svingende værdi.

Jeg skal slet ikke ved denne lejlighed gå ind i en diskussion om, hvorvidt dette er rigtigt. Jeg skal heller ikke fordybe mig i den kendsgerning, at ejendomsret til jord som regel ikke blot giver værdifasthed for den kapital, ejeren har anbragt i jorden, men også for den del af jorden, der er

[Holger Eriksen.]

belånt — blot med den tilføjelse, at skøde-ejeren tilegner sig det, som långiveren taber ved kronetorringelsen.

Jeg holder mig til påstanden om, at jorden skal være værdifast i forhold til kroneværdien, og det er da også det primære i oppositionens påstand. Men når det nu er en kendsgerning, at kroneværdien siden 1950 er dalet med 25-30 pct., måske endog ifølge en international opgørelse, jeg har set, med et betydelig lavere tal, medens man for det samme tidsrum giver konjunkturtillæg på 55-65 pct., fremgår det klart heraf for det første, at man ikke beskatter konjunkturstigningen, og for det andet, at man også undlader at beskattede en væsentlig del af den prisstigning, der går ud over konjunkturstigningen, og at det derfor er uden forbindelse med de faktiske forhold, når man taler om, at der gøres attentat på jordens værdifasthed.

Det ærede medlem konkluderer — jeg beder om tilladelse til et kort citat af Dagens Nyheder fra den 1. juli —:

„Det er let at se, at denne vej — én gang betrádt — inden længe vil føre til, at jord ikke længere er værdifast, men at jordens værdi vil komme til at følge møntforringelsen — inflationen — ved at det offentlige tilegner sig gennem grundstigningsskylden den formelle værdistigning af jord, der er en følge af møntens fremadskridende forringelse.“

På et tidspunkt, da man giver konjunkturtillæg på omtrent det dobbelte af kronens værdifald, tør man nok betegne den slags som en agitatorisk frase uden skygge af forbindelse med virkeligheden.

Det ærede medlem siger i samme artikel, at en sådan lovgivning utvivlsomt er stridende mod de tanker, som grundlovgiverne såvel i 1849 som i 1953 gjorde sig med hensyn til ejendomsbeskyttelsesparagraffen. Jeg må naturligvis indrømme, at jeg ikke har haft personligt samkvem med grundlovgiverne fra 1849; jeg tør derfor i modsætning til det ærede medlem ikke udtale

mig om deres lønlige tanker. Med hensyn til grundlovgiverne i 1953 ligger det imidlertid anderledes. Til dem hører vel alle, der var med til at vedtage loven, i hvert fald alle, der havde sæde i den forudgående kommission og i udvalget, og jeg kan forsikre, at jeg aldrig nogen sinde har bemyndiget det ærede medlem til at redegøre for, hvilke tanker jeg havde om den nævnte paragraf. Det havde vel derfor været mere korrekt, om det ærede medlem havde sagt: nogle af grundlovgiverne, eller måske rettere: enkelte af grundlovgiverne, for ikke at sige det helt korrekte: at det ærede medlem selv havde haft andre tanker om denne paragraf. Den omstændighed, at det ærede medlem føler sig foranlediget til at tale på alles vegne uden nogen berettigelse til det, synes jeg giver et nyt billede af de agitatoriske overdrivelser, som oppositionen i denne sag har følt sig foranlediget til at anvende, simpelt hen fordi man manglede reelt angrebsstof.

I øvrigt anbefaler jeg lovforslaget til vedtagelse.

Axel Kristensen: Der vil næppe være nogen grund til at gentage, hvad jeg sagde ved anden behandling, og jeg skal derfor holde mig til drøftelserne i udvalget mellem anden og tredje behandling.

Vi modtog i udvalget en deputation fra De samvirkende danske Landboforeninger, der meget stærkt henstillede til folketinget, at almindelig jord, der dyrkes, bliver fritaget for at betale grundstigningsskyldafgift. Til dette formål foreslog landboforeningerne, at jord, der ikke ansættes højere end resultatet af prøvevurderingerne for bedste jord — og det er 3 700 kr. pr. ha — fritages for grundstigningsskyld. Til trods for at alle regeringspartierne — og særlig den radikale ordfører, det ærede medlem hr. Aage Fogh — siger, at denne lov ikke tilsigter, at almindelig landbrugsjord skal belægges med grundstigningsskyld, nægtede alle tre partier på forespørgsel fra os at medvirke til en sådan

[Axel Kristensen.]

bestemmelse — der i øvrigt ville spare megen administration — men ville prøve at klare nogle af urimelighederne ved at ændre på grundbeløbene. Men endnu i 1958 — og der er vel ikke sket noget siden — var der mange tusinde ejendomme, som betalte grundstigningsskyld, og som ikke skulle have gjort det. Hvis jeg husker rigtigt, er det 15 000 ejendomme over 1 ha, der betaler grundstigningsskyld, og skal man nu til at rette dette ved at lave om på grundbeløbene, vil det kræve en uhyre administration, som kunne være undgået ved den af os foreslåede bestemmelse.

Jeg må herefter fastslå, at alle de mange kønne ord fra det ærede medlem hr. Aage Fogh om hans villighed til at sikre jordbruget mod virkningerne af denne skattelov er dækningsløse checks; de er værdiløse. Det ærede medlem vil kun tale, men aldrig handle, når det drejer sig om disse ting. Det fremgår også af, at det ærede medlem straks faldt til føje, da de to andre regeringspartier i udvalget fejede hans forslag om at forhøje 10 pct. fritagelsestillægget til 15 pct. af bordet. Hvis det ærede medlem havde ment noget alvorligt med sit forslag, havde han vel for øvrigt søgt kontakt med sine fæller inden det afsluttende udvalgsmøde — det var jo først her, han kom med sit forslag. Han havde ikke haft travlt med at skaffe noget resultat for landbruget; han skulle vel i øvrigt være så gammel her i tinget, at han måtte vide, at en vis loyalitet over for dem, man samarbejder med, er nødvendig, hvis man vil have indflydelse. Derfor måtte han vide, at det var håbløst at rejse spørgsmålet på dette tidspunkt. Man har vist før brugt billedet med hunden, der sidder med øret til grammofoontragten og lytter til sin herres stemme, som illustration til de radikales forhold til socialdemokratiet. Jeg kunne ikke lade være at tænke på det, da jeg oplevede den episode i udvalget, da det ærede medlem hr. Aage Fogh straks gik i dækstilling, da han hørte sin herres stemme kommandere „dæk“.

Det var håbløst i udvalget at stille ændringsforslag; det var helt umuligt at påvirke denne lovgivning i fornuftig retning på nuværende tidspunkt. Vi beklager, at der i tinget ikke er mulighed for at for-

hindre forringelsen af en i forvejen dårlig og skadelig lovgivning. Vi anbefaler at stemme imod lovforslaget.

Thestrup: På mit partis vegne skal jeg anbefale at stemme imod det foreliggende lovforslag.

Jeg har gentagne gange advaret imod at vedtage dette lovforslag, og jeg gør det igen. Med dette lovforslag tager man, så vidt jeg kan se, et afgørende skridt med hensyn til en omdannelse af ejendomsretten. Det har hidtil været anerkendt, at ejendomsretten indeholdt det, at de svingninger i møntens værdi, der er så almindelige i vort samfund, ikke havde nogen indflydelse på ejendomsretten til fast ejendom, og denne lov vil indføre, så vidt jeg kan se, at ejendomsretten til jord ikke længere indeholder denne værdifasthed, idet man, således som jeg gjorde rede for ved anden behandling, griber ind i konjunkturtillægget, der skulle sikre jordens værdifasthed, og derved foretager en inddragelse af en del af den jordværdistigning, der fremkommer f. eks. som følge af inflationen.

Det ærede medlem hr. Holger Eriksen anførte noget af den artikel, jeg har skrevet i Dagens Nyheder, men det ærede medlem sagde ikke noget til det, der stod lige foran det, han citerede, det afsnit, hvori jeg begrundede, at der ved denne lov enten gives en skattelov med tilbagevirkende kraft, eller også foretages der et indgreb i konjunkturstigningstillægget. Jeg forstår det ærede medlem sådan, at han mener, at der ved denne lovgivning ikke sker noget indgreb i konjunkturstigningstillægget, at dette er tilstrækkelig dækket gennem de 55 pct., som står i lovforslaget. Men jeg synes, det har en ganske overordentlig stor betydning at få at vide, under hvilke forudsætninger det er, man går til vedtagelsen af denne lov. Jeg er meget interesseret i at høre, navnlig hvad den højtærede finansminister siger om dette spørgsmål. Nu har vi altså hørt, hvad den ene af ordførerne for regeringspartierne siger; jeg vil også meget gerne høre, hvad de to andre ordførere fra regeringspartierne siger. Jeg tillader mig derfor at spørge den højtærede finansminister og ordførerne for de tre regeringspartier: erkender man, at man med dette lovforslag griber ind i den værdi-

[Thestrup.]

fasthed over for svingninger i møntens værdi, der hidtil har været anset som en bestanddel af ejendomsretten til jord? Eller fastholder man stadig princippet om, at grundstigningsskyldlovgivningen ikke skal beskatte andet end de stigninger i jordværdien, der følger af anlæg af veje, jernbaner, byers vækst eller lignende?

Aage Fogh: Her ved lovforslagets tredje behandling vil jeg meget gerne og meget stærkt understrege, at ved den ordning, der nu søges gennemført, skabes der i modsætning til tidligere, mulighed for at de, der køber jord, ret omgående kan få jorden vurderet, så at de kan vente med at slutte handelen, indtil vurderingen foreligger og de virkelig ved, hvad de handler om. Det er efter mit skøn ganske overordentlig vigtigt, at vi er nået frem dertil, og jeg anbefaler meget stærkt alle, der i fremtiden skal købe byggegrunde eller jord til høje priser, at de venter med at slutte handelen, indtil de har benyttet lovens bestemmelse og fået jorden vurderet. Der er ingen tvivl om, at når denne adgang bliver almindelig benyttet, vil det medvirke til, at jorden kommer billigere frem. Det har dog altid været sådan, at når man har købt enten jord eller ejendom og har fået at vide, at det købte var belagt med visse gældsbehæftelser, så havde det indflydelse på prisen, og det kan fornuftigvis ikke være anderledes på det område, vi nu behandler.

Der er et andet område, som jeg gerne vil understrege betydningen af, og det er det, som står i forbindelse med grundstigningsskylden, der vil falde på visse landbrugs-ejendomme. Jeg vil meget gerne have sagt til alle landmænd, hvis ejendomme bliver belagt med grundstigningsskyld, at de snarest muligt bør tage vurderingen op til revision. Det er helt rigtigt, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen sagde, at vi har fået oplyst, at der er tre muligheder for, at landejendomme kan få grundstigningsskyld. Der er for det første den mulighed, at visse forbedringer, som samfundet har bekostet, har givet ejendommen større værdi, og at den derfor med rette får større grundstigningsskyld. Der foreligger for det andet dette, at en meget stor part af disse

ejendomme var vurderet for lavt i 1950, da grundbeløbet blev sat, og det ville være en mægtig stor fordel, om vi i fremtiden kan få ændret dette forhold og få rettet disse for lave grundbeløb. Derfor opfordrer jeg alle disse landmænd til at melde sig og få deres vurderinger revideret; det trænger vi i høj grad til.

Der er endelig den tredje mulighed: at den vurdering, der finder sted i 1960, kan blive for høj, og at den for høje vurdering i 1960 kan blive årsag til, at man skal betale en grundværdistigningsskyld; det vil også kunne rettes ved revisionen.

Det er altså de fordele, der er ved denne lovgivning i forhold til tidligere gældende. At den så også på andre områder i langt større udstrækning opfylder sin hensigt, føjer jeg kun til for fuldstændighedens skyld.

Så vil jeg gerne sige til det ærede medlem hr. Axel Kristensen, at det er dog vistnok tegn på overdreven politisk fattigdom, når det ærede medlem skal stå op og referere, hvad der er sket i udvalgmøderne. Sådan har det dog aldrig været tidligere; det må være, fordi det ærede medlem er renonce på alle andre områder, at han benytter den fremgangsmåde. At det ærede medlem så sammenligner mig med en lille hund foran grammofonen, vil jeg skænke ham; han har aldrig selv lignet en lille venlig hund, kan jeg sige. Det billede, jeg har dannet mig af det ærede medlem, er en elefant i en porcelænsbutik, der maser alt og sjældent opnår så forfærdelig store resultater. Men det er ikke et grundlag, hvorpå man fører en forhandling eller en diskussion i det danske folketing, og jeg vil derfor overlade denne form til det ærede medlem og kun understrege, at den lov, vi nu gennemfører, har store og vigtige forbedringer, der bør udnyttes på bedste måde; jeg har prøvet at give en anvisning på de områder, hvor jeg mener man navnlig bør udnytte loven for at kunne få et rigtigt resultat. De overdrivelser, der kommer fra anden side, tror jeg damper væk i løbet af sommeren.

Kristian Kristensen: Der er mellem anden og tredje behandling af dette lovforslag kun foreslået en enkelt ændring af rent redaktionel karakter, og jeg kan derfor gentage min anbefaling af lovforslaget fra anden

[Kristian Kristensen.]

behandling. Men derudover vil jeg gerne sige et par ord om det, som i dag er blevet refereret af diskussionen i udvalget mellem anden og tredje behandling, specielt om spørgsmålet vedrørende pligt for landbrugsjord til eventuelt at svare grundstignings-skyld.

Dertil vil jeg sige, at man kan vist ikke fritage nogen som helst slags jord, hvad enten det er landbrugsjord eller anden jord, for at svare grundstigningsskyld uden at komme ud i mærkelige tilstande. Der må nok være ens ret for byjord og for landbrugsjord, ens ret over det hele. Jeg kan i denne forbindelse henvise til, hvad jeg sagde under anden behandling, at det var min og retsforbundets opfattelse, at vi skal nå frem til, at den fremtidige jordværdidannelse uden hensyn til, hvem der besidder jorden, forrentes til samfundet, sådan at grundrenten går ind til lettelse af skatterne på arbejde og forbrug. Det er stadig min opfattelse, at det må være det rigtige, og at det ville føre til noget mærkeligt og noget urimeligt, hvis vi fritog nogen jord under hensyn til dens anvendelse.

I øvrigt vil jeg gerne sige om dette spørgsmål, at det er min opfattelse, at landmænd i al almindelighed, uden hensyn til partifarve i øvrigt, i praksis anerkender denne opfattelse af disse forhold. Jeg erindrer fra min drengetid i Vestjylland, hvordan det vakte forargelse blandt landmændene derude, at en bestemt landmand, der sad med en stor og god gård, svarede for lidt i skat til kommunen og for øvrigt også til staten. Man havde altså uden videre — uden at gøre sig nogen tanke om grundskyldsideen — den fornemmelse, at det måtte være rigtigt, at man svarede til det offentliges udgifter i forhold til størrelsen og kvaliteten af den plads, man ville have af landets jord for sin egen mund.

Det andet, jeg i denne forbindelse vil henvise til, er det, at det er en kendsgerning, at ikke mindst i kommuner, hvor landmændene har flertallet i sognerådet — og i øvrigt landmænd, som tilhører oppositionspartierne — er det sådan, at man har en stor del af den kommunale beskatning lagt over på ejendomme i den samme fornem-

melse af, at det er den rimelige fordeling af byrderne i kommunen, at byrderne fordeles i forhold til størrelsen og kvaliteten af det areal, man besidder, og ikke i forhold til den flid og den dygtighed, man udøver.

Men når jeg har sagt det, vil jeg gerne føje det samme til, som den sidste ærede taler var inde på, at der i mange tilfælde formentlig, i hvert fald i en del tilfælde, vil være grund til at revidere vurderingerne af 1950, det, der skal være udgangspunktet. Ligeledes er det vor opfattelse, at man også, som det er blevet nævnt her fra talerstolen i dag, må kunne revidere senere vurderinger, idet der bør svares renter til samfundet af fremtidige jordværdidannelser, af den jordværdidannelse, som ingen har købt og betalt for og derfor ikke har moralsk krav på. Det er dog lige så fuldt vor opfattelse, at der selvfølgelig ikke skal svares grundstigningsskyld, som det hedder, på grund af fejlvurderinger på et eller andet tidspunkt. Derfor vil jeg stærkt understøtte og understøtte, at hvor der er sagligt grundlag derfor, bør vurderingerne fra 1950 revideres.

Og må jeg tilføje endnu en ting i denne forbindelse, en i og for sig meget principiel ting. Når vi tænker på fremtiden, på vore sønner, på den næste generation, som skal dyrke jorden, ved vi, at der er ingen menneskelig magt, der kan forhindre, at de kommer til at svare den fulde jordrente. De kommer til at svare fuld grundskyld og fuld grundstigningsskyld, hvad man nu vil kalde det. Det er slet ikke det, der er spørgsmålet. Spørgsmålet er blot, hvem der skal opkræve dem. Forholdet er nemlig det — det ved enhver — at enhver ung landmand, der skal købe ejendom, kommer til at betale jorden med fuld værdi og kommer til at forrente den fulde værdi, og det vil sige, at den grundskyld og den grundstigningsskyld, han ikke kommer til at svare til samfundet og dermed ikke kommer til at svare på en sådan måde, at den går ind som lettelse af skatterne på arbejde og forbrug, kommer han til at svare i rente af købesummen. Det vil sige, at den jordværdistigning, som samfundet ikke inddrager, kommer den fremtidige jordbruger til at betale til sælgeren og skal forrente som kreditforeningsrente. Jordrenten vil han altid skulle svare, det kan vi ikke forhindre.

Alfred Jensen: Jeg har allerede ved lovforslagets første og anden behandling tilkendegivet, at den kommunistiske gruppe vil stemme for det, når vi står over for den endelige afstemning ved tredje behandling. Vi vil stemme for dette lovforslag, fordi vi er tilhængere af, at de samfundsskabte værdier tilfalder samfundet og ikke går i lommerne på private spekulanter. Jeg har også gjort opmærksom på, at dette lovforslag ikke er tilfredsstillende, tværtimod er aldeles utilfredsstillende. Jeg har flere gange understreget, at når man gennemfører foranstaltninger som dem, der omtales i lovforslaget, om konjunkturtillægget og om grundtillægget, når man har utilfredsstillende vurderinger, når den konstaterede afgiftspligtige grundstigningsskyld kun forrentes med 4 pct., er der ikke sket den inddragning, man sigter efter med denne lovgivning, og så vil der være mulighed for spekulation i stor stil.

Jeg har både ved første og anden behandling påpeget, at man har truffet forskellige foranstaltninger, der skulle sikre, at det var sælgeren og ikke køberen, der kom til at betale grundstigningsskylden. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg tidligere har sagt; jeg havde håbet, at vi nu var kommet frem til en foranstaltning, som kunne sikre, at det var sælgeren og ikke køberen, der kom til at bære byrden ved grundstigningsskylden, men jeg tror ikke, det er tilfældet, for var det det, kan jeg ikke se, at der var nogen synderlig brug for det lovforslag, vi skal behandle som næste sag på dagsordenen. Der er ikke herigennem skabt den sikkerhed mod spekulation, som man sigtede imod, og under disse omstændigheder må man overveje, om man kan stemme for et sådant forslag. Vi vil stemme for det, men vi vil hævde, at denne foranstaltning ikke er tilstrækkelig.

Skal man inddrage samfundsskabte værdier, må man træffe langt mere gennemgribende foranstaltninger. Jeg har talt for og gjort opmærksom på, at der for at undgå den stigning i grundpriserne, der kan konstateres, hvor der foretages vejanlæg, havneanlæg og broanlæg, må eksproprieres af det offentlige, også for så vidt angår de arealer, der ligger nær op ad byer og bymæssige bebyggelser. Det er den eneste måde, hvorpå man kan hindre, at disse

stigninger går i privates og i spekulanterers lommer. At en sådan ekspropriation naturligvis skal foregå til vurderingspris, siger sig selv.

Jeg har hørt, at spekulanter o. lign. føler sig hæmmet af den foreliggende lovgivning; det er dog ikke anderledes, end at man fortsat spekulerer i opkøb af gårde i nærheden af de byer, hvor man regner med en stor udvidelse, hvor man naturligvis betaler gårdene til stor pris, men køber dem som landbrugsejendomme, dog med udstyknings- og udvidelsesplaner for øje. Jeg ser ikke, at man hverken gennem denne lovforanstaltning eller den, vi om lidt skal til at behandle, vil være i stand til at forhindre noget sådant, og derfor vil vi ved denne lejlighed påpege det utilstrækkelige i denne lovgivning.

Vi vil stemme for lovforslaget, fordi det dog medfører, at noget af grundstigningsskylden bliver inddraget, men vi giver udtryk for, at denne foranstaltning ikke er tilstrækkelig til at løse de foreliggende problemer.

Aksel Larsen: Jeg vil stemme for lovforslaget, ikke fordi jeg mener, at det er helt ideelt udformet, ikke fordi jeg mener, at vi dermed er til vejs ende med denne lovgivning, men fordi jeg mener, det er et fremskridt. Jeg blev bestyrket i min mening ved den behandling, lovforslaget har fået her i tinget, og navnlig er jeg blevet bestyrket i min mening ved den optræden, vi er vidne til fra venstres og de konservatives side; de to partier vil ikke alene stemme imod lovforslaget, men de taler meget stærkt imod det, og det giver én et vist indtryk af, at der dog må være noget godt i det!

Man kan diskutere, hvor langt en lovgivning af denne art bringer os i retning af fuld grundskyld, i retning af den samfundsmæssige inddragning af den fulde jordrente, som retsforbundets ordfører udtalte sig om og erklærede at han var sikker på vi ville komme frem til. Jeg håber også, vi kommer frem dertil, selv om jeg har mine tvivl om, at man kan nå frem til dette mål ad de veje, retsforbundet hidtil har anvist; men når det er blevet så stærkt betonet af retsforbundets ordfører, at det er retsforbundets mål at nå frem til samfundets inddragning af den fulde jordrente, synes

[Aksel Larsen.]

jeg, det bør tilføjes for fuldstændighedens og den almindelige forståelses skyld, at hvis vi får indført fuld grundskyld på den ene, den anden eller den tredje måde, betyder det, at jorden mister enhver handelsværdi, at jorden bliver samfundets eje, at jorden ikke mere er i enkelte personers private eje, men højst kan være til brug for enkeltpersoner. Krav om fuld grundskyld er krav om nationalisering af jorden, og det ville være befriende, hvis retsforbundet ville sige dette rent ud og åbent. Bevares, det gjorde retsforbundets agitatorer for 30 år siden, men de er blevet noget mere forsigtige siden da.

Jeg kommer ikke med disse bemærkninger for at genere retsforbundet, for hvis nu retsforbundet har været, skal vi kalde det medvirkende til eller initiativtager til noget af det, der er sket her, har det vist sig, at det alligevel var til en vis grad gavnligt, at retsforbundet kom med i regeringen; så det falder mig ikke ind på den givne foranledning at ville genere retsforbundet.

Jeg er imidlertid nødt til at komme med et par bemærkninger yderligere i anledning af det, det ærede medlem hr. Axel Kristensen har fremdraget fra udvalgsforhandlingerne, og det, der er omtalt i udvalgets tillægsbetænkning. Det ærede medlem hr. Axel Kristensen henviser til landboforeningernes fremsatte ønske om, at almindelig jord, der dyrkes, bør fritages for grundstigningsskyld. Jeg tror ikke, at man med nogen berettigelse kan fremsætte et sådant ønske eller krav generelt, men når det fremsættes, rejses ganske vist spørgsmålet om vurderingerne, og det er vel egentlig det, der er det praktisk afgørende: hvorledes vurderes der? Vurderes der rimeligt, vurderes der for højt, eller vurderes der for lavt?

Vi har her omkring hovedstaden liggende landbrugsjord, der bruges som landbrugsjord, der dyrkes som landbrugsjord, og som i hvert fald indtil videre ikke kan bebygges, fordi den ligger i det, man kalder yderzonen. Der er imidlertid folk, som har penge til rådighed, der er opmærksomme på, at før eller senere er der vel chance for, at yderzone bliver til mellemzone og mellemzone til inderzone og da altså kan bebygges, og at jorden til den tid

vil kunne sælges til adskilligt højere priser, end den er vurderet til i dag, og sådanne folk er villige til at købe yderzonejord, også om det er jord, der dyrkes som landbrugsjord, og betale den med en pris mange gange højere end vurderingssummen. Så rejser spørgsmålet sig: skal i sådanne tilfælde den pågældende jord, der er erhvervet af en pengestærk køber eller et konsortium til en pris mange gange højere end vurderingssummen, fortsat vurderes som almindelig landbrugsjord, fordi den dyrkes som almindelig landbrugsjord, eller skal den vurderes i forhold til handelsværdien?

Det er ikke noget teoretisk spørgsmål, jeg stiller; selv om spørgsmålet naturligvis også bør stilles teoretisk og principielt, er det også et praktisk spørgsmål. Vi er ude for det i yderzonerne omkring hovedstadsområdet. Ligningsdirektoratet har måttet beskæftige sig med sådanne spørgsmål og har i den anledning afæsket skattedepartementet dets mening. Skattedepartementet, som jeg formoder sorterer under den højtærede finansminister, har som sin mening erklæret, at den pågældende jord skal beskattes efter dens vurdering som landbrugsjord, uanset om den er blevet solgt til en køber, der har betalt mange gange mere end vurderingssummen ved købet af jorden.

For mig er det vanskeligt at se det retfærdige deri. Det er givet, at de, der køber sådan jord, vidende, at den ikke kan bebygges foreløbig, men med håb om, at den tid kommer, hvor den kan sælges til bebyggelse, gør det i håb om at sikre sig en betydelig fortjeneste. Når jorden fortsat vurderes til grundskyld og grundstigningsskyld, og hvad det nu hedder, som landbrugsjord og man ikke tager hensyn til dens faktiske handelsværdi, så vil det sige, at de pågældende folk, der køber den til en høj pris, får begravet en meget stor formue i jorden og skattemæssigt slipper betydeligt billigere, end de hidtil er sluppet. Man kan diskutere, hvorvidt en formueskat i grunden er rimelig, når man har indkomstskat. Jeg tror dog ikke, vi kan slippe bort fra en formuebeskatning, før vi får en virkelig reel, fuldstændig kapitalvindingsskat. Men der er det ved det, at hvis man har sin formue anbragt i andre værdier end landbrugsjord, der blot benyttes som landbrugsjord og naturligvis kun giver en

[Aksel Larsen.]

begrænset afkastning, selv om den ligger i nærheden af hovedstaden, så giver denne formue hvert år en betydelig indkomst, der indkomstbeskattes. Altså — undskyld jeg bruger ordet, men jeg kan ikke i øjeblikket finde noget bedre — disse spekulanter, der opkøber jord i yderzonerne med den beregning, at den tid vil komme, da den kan sælges til bebyggelse, tjener skattemæssigt kolossalt i en lang årrække derved, at vurderingen efter skattedepartementets afgørelse fortsat skal ske ikke med hensyntagen til, hvad den pågældende jord er solgt og købt til, men med hensyntagen til, hvad landbrugsjord i drift formenes at være værd på den pågældende egn.

Jeg synes, jeg vil gøre opmærksom på dette, og det ville naturligvis interessere mig, om den højtærede finansminister var i stand til at sige noget om, hvorvidt han finder skattedepartementets afgørelse rimelig, eller om han er i stand til at se veje til en mere rimelig skattemæssig vurdering af jorden.

Finansministeren (Philip): Ved et møde den 9. juni i år, som ligningsrådets afdeling for vurdering af faste ejendomme har holdt, har ifølge det referat, der er blevet forelagt mig, ligningschefen bemærket — jeg håber, jeg må få lov til at citere — at

„det måtte påregnes, at der ved 12. almindelig vurdering ville fremkomme afgiftspligtig grundstigning på en del landbrugsjendomme, og foreslog, at man bortset fra tilfælde, hvor det drejede sig om uvæsentlige beløb, skulle give tilsagn om, at man efter henvendelse herom ville tage de pågældende ejendommers grundværdiansættelse ved 10. almindelige vurdering op til undersøgelse og foretage ændring i de tilfælde, hvor der findes basis derfor, ikke alene når det drejer sig om objektive fejl, men også når fejlen ligger i skønnet, i sidstnævnte tilfælde dog kun, når det drejer sig om væsentlige fejl. Er ejendommen handlet med den pågældende afgiftspligtige grundstigning, skulle der ikke være anledning til undersøgelse.“

Jeg mener, jeg hermed har svaret på det spørgsmål, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen stillede til mig; for det, som man her

for nogen tid siden har besluttet sig til i ligningsrådets afdeling for vurdering af faste ejendomme, er jo netop den praksis, som det ærede medlem efterlyste, og jeg kan således bekræfte, at det er meningen, at noget sådant skal ske.

Jeg har også hermed sagt et par ord om det, der i øvrigt har været diskuteret mellem flere af de ærede medlemmer, særlig de ærede medlemmer hr. Axel Kristensen og hr. Aage Fogh, nemlig spørgsmålet om, hvordan man skal tage hensyn til de tilfælde, hvor det, vi kalder almindelig landbrugsjord, vil blive ramt af grundstigningskyld. Det vil ske på den måde, som jeg just har nævnt. Jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg mener, det er en fuldt så hensigtsmæssig måde, som det ville have været, hvis man automatisk havde forhøjet fritagelsestillægget fra 10 til 15 pct. Vi må ikke glemme, at dette ville have været en forholdsvis grov regel, der ville være kommet til at gælde både for den jord, hvor den er berettiget, og for den jord, hvor den ikke er berettiget. Med den betydning, grundstigningskylden har, og med den betydning, den muligvis får i fremtiden, må det være overordentlig vigtigt, at grundlaget, nemlig vurderingen af 1950, er så rigtigt, som det overhovedet kan blive, og følgelig må det også være rigtigere, at man nu foretager en korrigerende af de gamle tal, for så vidt de formodes at være forkerte, end at man automatisk lægger et risikotillæg på, som bliver til gavn for både de rigtigt og de mindre rigtigt vurderede grunde.

Det ærede medlem hr. Thestrup var inde på det spørgsmål, om man kunne sige, at der med det lovforslag, der nu er til behandling, foretoges noget indgreb over for den værdifasthed, man hidtil har regnet med.

Lad mig til illustration af spørgsmålet nævne to tal. Det ene er detailpristallet, som jo nu engang er det tal, vi bruger til mål af værdistigningerne. Det er siden 1950, så vidt jeg har kunnet regne ud i farten, steget med 43 pct. Samtidig tillader vi med dette lovforslag en stigning på 55 pct. Det vil altså sige, at der er en klar margen til fordel for grundene, og jeg finder derfor, at jeg må besvare det ærede medlems spørgsmål med, at der ikke er grebet ind over for værdifastheden.

Det ærede medlem hr. Aksel Larsen var

[Finansministeren.]

inde på en hel del spørgsmål vedrørende beregningen af formuer til brug ved formuebeskatning. Nu er det jo ikke det spørgsmål, der er til drøftelse her, men det er fast praksis, at vi for ejendommenes vedkommende bruger ejendomsskyldvurderingerne. Jeg er ikke i stand til her uden at undersøge det lidt nærmere at sige, om man kan ændre denne praksis. Det er i alt fald ikke noget, vi skal drøfte i dag. Det har været en fast praksis, og med den nye vurdering, der forhåbentlig bliver rigtig, skulle det også være en forsvarlig praksis at anvende fremover.

Jeg vil gerne have lov til at slutte med at bringe udvalget en tak for det arbejde, der er udført, og i ganske særlig grad bringe de tre regeringspartiers medlemmer en tak for deres tilslutning til lovforslaget.

Axel Kristensen: Jeg vil gerne stille den højtærede finansminister et spørgsmål. Med hensyn til hedejord, der i 1950 blev vurderet til 40 kr. og nu har været vurderet til 100 kr., uden at der er sket noget som helst, den ligger stadig udyrket, og hvoraf man altså kommer til at betale grundstignings-skyld, vil ministeren dér foranledige, at man ikke kommer til at betale denne grundstignings-skyld?

Jeg forstår ministeren således, at folk skal anmode om at få en revision af 1950-grundlaget. Vil det så ikke være rimeligt, at det kommer til at stå på skemaerne? Folk i almindelighed kan ikke følge lovgivningen, og man kan jo ikke til enhver tid blive ved at rette i 1950-vurderingen. Hvis det er meningen, at disse ting nu virkelig skal gennemgås for alvor, så bør det være således, at folk virkelig ved, at de skal søge om det. Ikke engang det siges her. Men hver enkelt grundejer skal have lejlighed til at få foretaget en revision og ikke alene de, der efter den nye vurdering kommer til at betale grundstignings-skyld, for det kan godt være, at nogle vurderinger er forkerte, således at folk først kommer til at betale næste gang. Det må være således, at en grundejer, der mener, at hans ansættelse i 1950 var forkert, kan få den ændret af hensyn til fremtiden.

Man må også have klaret det spørgsmål, om de mennesker så skal efterbetale ejen-

domsskat fra 1950 til nu, fordi deres ejendom dengang har været sat for lavt. Der opstår en lang række spørgsmål, når man bærer sig ad som her og lapper og lapper på en dårlig ordning. Det kan ikke blive bragt i orden.

Til det ærede medlem hr. Aage Fogh vil jeg sige, at for at billedet skal have virkning, skal der være en indre sandhed; det synes jeg, at der var i mit. Og jeg kan fortælle det ærede medlem hr. Aage Fogh, at hvor jeg har haft med porcelænen at gøre, har porcelænet klaret sig aldeles udmærket.

Endelig vil jeg gerne takke det ærede medlem hr. Aage Fogh for den ros, han gav oppositionen. Det var jo ikke i regeringsforslaget fastslået, at der skulle kunne finde vurdering af umatrikuleret jord sted. Det var et initiativ, oppositionen tog, og som det ærede medlem hr. Holger Eriksen — det vil jeg gerne påskønne — straks greb; han sagde, at det var rimeligt, og medvirkede til, at dette forhold blev ændret. Initiativet til denne eneste ændring af lovforslaget tog dog oppositionen. Jeg takker for anerkendelsen.

Thestrup: Jeg takker den højtærede finansminister for ministerens besvarelse af mit spørgsmål.

Den højtærede minister mener ikke, at der med dette forslag sker noget indgreb i den værdifasthed af jord, der hidtil har været almindelig. Jeg ville takke den højtærede minister endnu mere, hvis den højtærede minister kunne sige, at den regering, han tilhører, og han selv heller ikke fremover agter at stille noget forslag, der går i retning af at borttage jordens værdifasthed.

Så vidt jeg kan se, foregår der i øjeblikket i vort samfund en omdannelse af ejendomsretten til jord, en omdannelse, som jeg tror er meget farlig og meget skadelig, og jeg kan ikke se rettere, end at dette lovforslag betyder et skridt frem i retning af at borttage værdifastheden. Jeg er nemlig ikke enig med den højtærede finansminister. Jeg har gang på gang gjort rede for, hvor jeg finder værdifastheden bliver angrebet. Jeg skal ikke yderligere trætte med det, men i virkeligheden tror jeg, at vedtagelsen af dette lovforslag vil betyde, at vi går et skridt i retning af at borttage jordens værdifasthed. Det er da også ganske typisk,

[Thestrup.]

at det netop er retsforbundets ordfører, det ærede medlem hr. Kristian Kristensen, der siger, at dette lovforslag er et trin frem mod fuld grundskyld, og når vi sammenholder det med, hvad et andet æret medlem for et øjeblik siden sagde — jeg tænker på det ærede medlem hr. Aksel Larsen — at fuld grundskyld er en nationalisering af jorden, tror jeg, at alle og enhver kan se, hvor det at vedtage et lovforslag som dette fører hen.

Jeg skal på mit partis vegne henstille, at man stemmer imod det.

Finansministeren (Philip): Det er mig naturligvis umuligt at svare på, hvorvidt man vil kunne få ændret værdiansættelsen af en bestemt jord, men for så vidt de betingelser er opfyldt, som jeg nævnte for et øjeblik siden, vil man naturligvis for den pågældende hedejord som for ethvert andet stykke jord kunne få ændret 1950-vurderingen. Det ærede medlems forslag om at lade oplysninger om disse muligheder for at få vurderingen fra 1950 ændret blive optaget på skemaerne skal jeg tage op til velvillig overvejelse. Hvis der er nogen praktisk mulighed for det, skal jeg søge at få det gennemført.

Til det ærede medlem hr. Thestrup, der spurgte mig, om man fremover vil stille noget forslag, der vil krænke værdifastheden, skal jeg blot sige, at man kan jo aldrig se ind i fremtiden; men så langt man kan se tilbage i fortiden, går der jo en klar linje i den lovgivning, det her drejer sig om, i retning af at man ikke krænker værdifastheden; man har hver gang taget hensyn til de almindelige værdistigninger, og det er mit indtryk, at man vil fortsætte hermed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 91 stemmer mod 65.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 6530, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 1617).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Aksel Larsen*:

Til § 1.

1) I den i punkt 3 foreslåede nye § 7 A affattes skalaen i stk. 4 således:

„1949	84 pct.
1950	80 -
1951	76 -
1952	72 -
1953	68 -
1954	64 -
1955	60 -
1956	56 -
1957	52 -
1958	48 -
1959	44 -
1960 og følgende år	40 - “

2) I den i punkt 4 foreslåede affattelse af lovens § 8, stk. 1, udgår 2. punktum.

Underændringsforslag

til ændringsforslaget i udvalgets tillægsbetænkning.

3) I den som nyt punkt 5 foreslåede tilføjelse til lovens § 19, stk. 1, udgår i sidste punktum ordene „med det i § 8, stk. 1, nævnte fradrag på 5 000 kr.“